

איזהו פרט – האמור בתורה [ויקרא יט] ופרט כרמך לא תלקט:

עקץ – חתך:

הוסבך בעלים – נקשר ונאחז בעלים ועל ידי כך נפל ונפרט:

הרי הוא של בעל הבית – שלא נפרט דרך בעירה:

המניח כלכלה בשעה שהוא בוצר – גותן סל תחת הענבים שיפול הפרט לתוכו:

הרי זה גוזל את העניים – דפרט בנשירתו זכו בו עניים קודם שיגיע לארץ:

אל תסג גבול עולים – מפורש לעיל בפרק ה':

הערות ומראה מקומות

פרט בשאר אילנות

מצינו פרט רק בכרם ולא בשאר אילנות, וכן מבואר בחולין [קל"א]. דתניא ארבע מתנות עניים שבכרם הפרט והעוללות והשכחה והפאה ושלוש שבתבואה הלקט והשכחה והפאה שנים שבאילן השכחה והפאה, וכן מבואר בירושלמי [פ"א ה"ד], עיי"ש.

אולם עיין בחינוך [מצוה רכ"ג] זו"ל: "שלא ללקוט פרט הכרם אבל נעזוב אותו לעניים, שנאמר [ויקרא י"ט, י'] ופרט כרמך לא תלקט, והוא הגרעינים הנושרין בשעת קטיפת הענבים, והוא הדין לשאר האילנות הדומין לכרם, שנתחייבנו שלא ללקוט הגרעינים הנושרין עכ"ל, הרי שכ' שפרט נוהג גם בשאר אילנות הדומין לכרם.

וע' דרך אמונה [פ"ד מהל' מתנו"ע הט"ו ד"ה איזהו] שהביא דברי התוספות הרא"ש חולין [שם], זו"ל: "והאי דלא גמרי' זית מכרם לענין עוללות ופרט, עוללות לא שייך בהו דלא שייך לומר בזית אין לו כתף ואין לו נטף אלא זיתי ניקוף מקרו ופטיירי ממעשר מטעם הפקר כדתנן בפ"ב דחלה זיתי ניקוף שנתערבו עם זיתי מסק, ופרט לא שייך אלא בגרעינים המדובקין יחד ונפרטין ונופלין בשעת בצירה, כן נראה לי עכ"ל, ומבואר מדברי החינוך שיש אילנות שדומין לכרם וגם בהם נוהג דין פרט.

בדין נשירת רובו שאז חל חלקט.

פרט היינו מה שנפל מידו בשעת בצירה, ורש"י חולין [קל"ד: ד"ה חייב] כתב דפרט בכרם הוא כמו לקט, ועיין בתמורה [כ"ה]. דמבואר דלקט נעשה ממון עניים בשעת נשירת רובו, דגרסינן התם בעי אילפא אמר על הלקט עם נשירת רובו יהא הפקר לקט הוי או הפקר הוי לקט הוי שכן קדושתו בידי שמים או דלמא הפקר הוי שכן זוכין בו עניים ועשירים ואמר אביי מאי תיבעי ליה דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעים.

וכתב הרע"ב "הרי זה גוזל את העניים", דפרט בנשירתו זכו בו עניים קודם שיגיע לארץ, ובמנחת חינוך [מצוה רכ"ג] דייק דמשמע דזכו העניים בו דוקא קודם נשירתו על הארץ אבל לא כשעדיין מקצת בתוך ידו אפי' אם הוא רק מיעוט, ולא כמו לקט, או דלמא דברי הרע"ב הם לאו דוקא, וה"ה רובו כמו לקט, ובקומץ